

Ron Winkler – Duitsland

vrijdag 18 juni, 20.00 uur ▶ kleine zaal

© Juliane Henrich

Zie je veel overeenkomsten tussen poëzie en proza?

Die vraag is eigenlijk alleen met een Zen-achtige uitspraak of met een lang essay te beantwoorden. Desondanks een poging. Er zit veel ruimte tussen een historische roman en visuele poëzie, tussen de bijbel en Dada. Het gaat altijd weer om mengwezens, denk maar James Joyce en *Finnigans Wake* of *Fredy Neptune* van Les Murray.

Poëzie is geen uitgebeend proza, en proza geen poëzie met extra veel vruchtvrucht. Ze scheppen (of simuleren) allebei een wereld of werelden. Poëzie doet dat vooral door dingen weg te laten, te reduceren en door te focussen op deelstructuren. Dat is wel een van de meest fundamentele verschillen. Proza werkt binnen bepaalde grenzen, de poëzie is die grenzen. Poëzie is de steeds weer onverwachte blik op de dingen, verbonden met een onverwachte taal om die blik te verwoorden. In het ideale geval ook om een andere manier van zijn. Poëzie biedt als genre waarschijnlijk meer ruimte voor het over en weer van intimiteit en intellectueel experiment, van filosofie en eigenzinnigheid, van toverspreuk en risico, omdat poëzie sterker dan proza op resonantie met de lezer of luisteraar is aangewezen. Maar zoals gezegd: poëzie is niet tot gedichten beperkt. Er zijn romans die veel poëtischer en dichter zijn dan een hele hoop gedichten. Zoals er ook gedichten zijn die een loflied op de redundantie zingen.

Je favoriete roman is *De god van kleine dingen* van Arundhati Roy. Waarom?

Het is een voorbeeld van een roman die heel veel belangrijke elementen prachtig met elkaar verbindt: charme en kennis, exotisme, poëzie, heden en verleden. En dat alles zo echt, zo mooi, zo intensief. Een van de tien *all time favorites*.

Schrijf je ook proza?

Proza is in mijn geval tot op heden niet meer dan een randverschijnsel. Een paar jaar geleden schreef ik een reeks miniaturen, een soort beschouwende monologen. Sinds kort laat ik me begeleiden door een fictief persoon die je met meneer Keuner uit Brechts *Geschichten von Herrn Keuner* zou kunnen vergelijken. Alleen minder dogmatisch, meer met een Beckett-achtige lading. Wat die prozastukken met aspecten van mijn poëzie verbindt, is dat ik dol ben op bijzondere vormen van waarneming, tot in het paradoxale aan toe. Zowel in mijn proza als in mijn poëzie meng ik de ingrediënten: scherpzinnigheid met ironie, absurditeit met vertrouwdheid, irritante bitterstoffen met de honing van de welluidendheid.

Welke dichters lees je graag?

Om je een kleine internationale keuze te geven: James Tate, Charles Simic, Inger Christensen, Allen Ginsberg, César Vallejo, Jeffrey McDaniel, Tomas Tranströmer. Van groot belang zijn vooral ook de (moderne) dichters in mijn eigen taal: Volker Braun, Friederike Mayröcker, Jan Wagner, Daniel Falb, Tom Schulz. De lijst is natuurlijk veel langer en wisselt van samenstelling. Nogal wat dichters op dit lijstje zijn jong.

Herinner je je hoe dit gedicht is ontstaan?

Niet precies meer. Als uitgangspunt varieer ik het motief van schaapjes tellen voor het inslapen. Maar je doet de wereld natuurlijk geen recht door schaapjes te tellen. Alles staat in brand. De tekst appelleert aan het onmachtgevoel van het individu. Aan fataliteit. En dat we onszelf maar moeilijk kunnen handhaven, daar we omgeven zijn met dingen die we niet in de hand hebben. *The eternal struggle*. Hans Magnus Enzensberger betitelde de televisie ooit als ‘nulmedium’. Wij zijn niet vrij van de nul-media om ons heen. ◀

PETER VAN LIER

Hoor

NIEUWE BUNDEL
VAN PETER VAN LIER

Luistert nauw

Hedendaagse dichters bloemlezen een spraakmakende voorganger

uitverkocht!

www.vanoorschot.nl

Meld je via www.vanoorschot.nl aan voor
een gratis gedichtenabonnement en ontvang dagelijks
een gedicht van Adriaan Morriën in je mailbox.

Nachten in het sterkste medium

voor Jeffrey McDaniel

als we niet kunnen slapen tellen we
de reddingswagens die de ziekenwagens waarin wij ons bevinden
voorbijrijden.

als we niet kunnen slapen iriseren we zo
alsof de duisternis licht was.

als we niet kunnen slapen, tellen we degenen die niet
kunnen slapen.

als we niet kunnen slapen staan we op om aan die toestand
beschaafd vorm te geven
als misschien hologige Heideggerheid.

als we niet kunnen slapen observeren we
het plaatselijke politiecops van onze geeuwende lijven bij het lezen van hun
tot geeuwens toe spannende huismededelingen, dienstinstructies.

als we niet kunnen slapen dan zeggen we de twee drie
vier regels op van de twee gedichten die we kennen.

als we niet kunnen slapen zijn we kleine waterfietsende Potemkins.

Vertaling: Ard Posthuma